

Edward Kelley představuje osobnost, která si zaslouží „test“, „jak se dělá“ historie. Zvolená osobnost s minimem zde dochovaných pramenů může jako do jisté míry především v tehdejších Čechách „cizí“ element posloužit jako vzor pro nahlížení osobnosti v makrohistorii. V těchto intencích je tedy předložená bakalářská práce pojednána sice jako „krátké“ avšak poměrně výstižné „zamyšlení nad jedním anglickým alchymistou“. Petra Chourová se rozhodla v pěti kapitolách zpracovat téma, k němuž se v českém prostředí vyskytuje překvapivě málo odborné literatury bez tradovaných omylů. Proto je nesporným kladem skutečnost, že badatelka pracovala především s prameny. Díky vymezení tématu práce a definici problému, se autorce podařilo zpracovat všechny kapitoly vyrovnaně, aniž by se neuměřeně více věnovala např. jen lákavému popisu dobové alchymistické praxe.

Ve druhé kapitole autorka podnikla exkurz po historických pracích, které se zabývají problémem alchymie, přiklání se k novému a hlubšímu poznání tohoto pozoruhodného jevu a snaží se ozřejmit tento pojem, kterému se jen pomalu učíme rozumět jako řemeslu, protovědě či dobovému způsobu podnikání zároveň. Badatelka diagnostikuje v české historické vědě tento problém poměrně přesně, tudíž je na místě připomínka, že fenomén alchymie byl doposud zkoumán a nahlížen převážně z jiných „úhlů pohledu“, spíše bez znalosti a „exploatace“ pramenného materiálu. Správně se tedy autorka práce snaží naznačit, že je mimo jiné nutné znát dějiny věd, které jsou příbuznými obory alchymie. S přihlédnutím k faktu, že autorka tuto práci předkládá jako výstup bakalářského studia v oboru historie, stojí za zmínku, že sestavený bibliografický aparát obsahuje vhodně vybrané a citované odborné vědecké publikace a dobové tisky. Petře Chourové se v této části práce podařilo udržet si nadhled nad látkou, která by díky prezentaci méně známých děl mohla nabýt větších, v této fázi nežádoucích rozměrů. Také pasáž věnovaná uplatnění alchymistů na rudolfínském dvoře prozrazuje, že badatelka prostudovala dostupnou literaturu, která je dobrou reflexí způsobu uplatnění alchymistů na císařském dvoře.

Tento krok má v práci Petry Chourové strategický význam, stejně jako následné zacílení konkrétně na rožmberský dvůr, kde se díky působení dvou významných osobností odehrávaly věci, které pobuřovaly, provokovaly, inspirovaly a hlavně výborně honorovaly. Celkem dobře je zpracovaný přechod z kapitoly založené na literatuře do části vycházející ze znalosti pramenné, v níž zaujme především přístup k interpretaci „řeči“ pramenů. Interpretace jako součást historikova řemesla je velmi obtížná fáze prezentace nových výsledků studia, jelikož vyžaduje širokou mezioborovou a často důvěrnou znalost osob a prostředí. Působení Kellyho v rožmberském prostředí je dosud méně známou problematikou zejména s ohledem

na ještě neprobádanou finanční stránku nákladných alchymistických aktivit. Kellyho aktivity v (jiho)českém prostředí dokumentuje autorka s poukazem na různorodost událostí, které písemné prameny různého původu prezentují často jako činy nepochopené a tudíž zatracované jako dílo osob „cizích“ a zvláštních. Nebezpečnost jejich jednání byla předmětem odsouzení a pomluv částečně z neznalosti, dílem z přílišné konzervativnosti svědků (zvláště příslušníků dvora či osob tomuto prostředí blízkých) nezvyklých rituálních úkonů a svým způsobem nebývalých událostí v jihočeském prostředí, které do té doby podobné excesy nezažilo. Dodatečně odhalená nákladnost provozování alchymistických pokusů různého druhu se nakonec stala druhou souřadnicí, jejichž průnikem bylo ukončení hostování dvou osobností – mužů „Hermova umění“, v evropském kontextu chápaných jako osobnosti vzdělané, dobře vnímající potřeby dvorské distinkce, kterou uměly naplnit (ne)očekávaným způsobem.

Badatelka vymezené téma uchopila po věcné stránce správně a díky dosud méně známým archivním pramenům doplnila neznámé aspekty Kellyho působení v českém prostředí. Další průzkum pramenů nejen české, ale i zahraniční provenience by danou tematiku mohl více probarvit a ozřejmit tak, jak se dosud v české historiografii nepodařilo. Pokračující výzkum by badatelce mohl poskytnout ještě širší mikroskopický pohled do jedné životní etapy osobnosti tak zajímavé, jakou Edward Kelly bezpochyby byl. Neméně zajímavý by pak mohl být navazující výzkum z hlediska progresu oborové heuristiky autorky předložené práce.

Závěrem lze ještě poukázat na výrazově prostředky. Autorčin barvitý a živý jazykový styl badatele – začátečníka si zasluhuje recenzentovu pozornost, neboť jen podtrhuje originalitu přístupu, zájem o hlubší poznání tematiky a snahu o vyjádření vlastního názoru. Obvykle se v historických studiích nadužívá neosobních vyjádření, často jen přebujelé odkazy na autority suplují autorův vlastní názor, zatímco v předložené práci jsme svědky živé polemiky, do níž se nás badatelka snaží se zaujetím zasvětit. Nezbyvá než doufat, že se autorka rozhodne pracovat především s dalšími prameny, které by mohly rozevřené téma doplnit žádoucím způsobem.

V Českých Budějovicích, dne 15. září 2006.

PaedDr. et PhDr. Aleš Stejskal, Ph.D.

oponent práce